

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către avocatul Adrian Lungu, în interesele lui Iurie Povar,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Iurie Povar împotriva Agenției Proprietății Publice, intervenient accesoriu Întreprinderea de Stat Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului „Urbanproiect”, cu privire la încasarea plăților salariale,

împotriva deciziei din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au admis apelurile declarate de Agenția Proprietății Publice, Întreprinderea de Stat Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului „Urbanproiect”, s-a casat hotărârea din 13 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o nouă hotărâre,

(Dosarul nr. 2ra-274/24

Nr. PIGD 2-22105567-01-2ra-01032024)

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Recursuri vădit neîntemeiate, în temeiul art. 433 (1) lit. f) din Codul de procedură civilă. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Au examinat anterior cauza judecătoreii:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru: jud. V. Holban
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: jud. A. Panov, V. Mihaila, A. Braga

15 iulie 2026

Copia corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de avocatul Adrian Lungu, în interesele lui Iurie Povar,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Diana Stănilă
Ion Munteanu, *judecători*,
constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 21 iulie 2022, Iurie Povar a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Proprietății Publice, intervenient accesoriu ÎS Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”, prin care a solicitat încasarea plăților salariale.

2. În motivarea cererii reclamantul Iurie Povar a menționat că a îndeplinit funcția de administrator al ÎS „Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” în baza contractul nr. 2 din 11 decembrie 2014 încheiat între Fondator și Administratorul ÎS „Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”.

3. În baza acordului adițional nr. 1 din 12 februarie 2020 la contractul nr. 2 din 11 decembrie 2014 încheiat între Fondator și Administratorul ÎS „Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” a fost prelungit termenul contractului până la data de 11 iunie 2020.

4. Reclamantul a menționat că în calitate de „salariat” și Agenția Proprietății Publice în calitate de „angajator”, la data de 12 iunie 2020 a fost încheiat Contractul individual de muncă nr. 12 al administratorului interimar Întreprinderea de Stat „Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”.

5. În conformitate cu pct. 5.1 din Contractul individual de muncă nr. 12 din 12 iunie 2020, în temeiul HG nr. 743/2002 reclamantului i-a fost stabilit un salariu de funcție în mărime de 18 315 lei, care se achită din contul întreprinderii, adică din contul Întreprinderea de Stat „Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”.

6. Astfel, prin ordinul Agenției Proprietății Publice nr. 28-p din 01 august 2020 „cu privire la încetarea contractului individual de muncă al Administratorului interimar ÎS „Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul

Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” și desemnării noului Administrator interimar” s-a ordonat: a înceta contractul individual de muncă al administratorului interimar Întreprinderea de Stat „Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” nr. 12 din 12 iunie 2020, începând cu 03 august 2020: calcularea și achitarea din contul Întreprinderea de Stat „Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” toate plățile prevăzute de contract, conform legislației muncii. Menționează că, până la încetarea raporturilor de muncă dintre Iurie Povar și angajatorul Agenția Proprietății Publice, ultimul înregistra față de reclamant datorii la plata salariului în sumă de 145 368, 71 lei.

7. Astfel, a specificat că, contrar prevederilor art. 143 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, Agenția Proprietății Publice în calitate de „angajator”, la încetarea contractului individual de muncă cu reclamantul, care a continuat să lucreze până la data de 03 august 2020, îi datora în ziua eliberării, salariu și alte plăți ce i se cuveneau în sumă totală de 145 368,71 lei.

8. Totodată, a statuat că, potrivit cadrului normativ în vigoare, art. 145 din Codul muncii, Agenția Proprietății Publice în calitate de „angajator” urmează a-i compensa reclamantului și pierderile cauzate de neachitarea la timp a salariului care se efectuează prin indexarea obligatorie și în mărime deplină a sumei salariului calculat dacă reținerea acestuia a constituit cel puțin o lună calendaristică de la data stabilită pentru achitarea salariului lunar. Compensarea se efectuează separat pentru fiecare lună, prin majorarea salariului în conformitate cu coeficientul inflației calculat în modul stabilit.

9. Astfel, Agenția Proprietății Publice în calitate de „angajator” pentru perioada 03 august 2020 - 18 iulie 2022 îi datorează o compensație a pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului, prin majorarea acestuia în conformitate cu coeficientul inflației stabilit de Banca Națională a Moldovei în sumă de 21 862 lei.

10. De asemenea, reclamantul a indicat că Agenția Proprietății Publice pentru perioada 03 august 2020 – 18 iulie 2022, îi datorează suplimentar reclamantului pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma salariului de 145 368,71 lei neplătită în termen pentru perioada 03 august 2020 – 18 iulie 2022 care constituie 311 601 lei.

11. La data de 05 iulie 2022, s-a adresat cu o cerere prealabilă către ÎS Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”, prin care a solicitat să-i fie achitată suma de 145 368,71 lei cu titlu de salariu restant, să-i fie compensate pierderile cauzate de neachitarea la timp a salariului prin indexarea salariului în sumă de 145 368,71 lei, prin majorarea acestuia în conformitate cu coeficientul inflației

stabilit de Banca Națională a Moldovei cât și achitarea în folosul lui Iurie Povar suplimentar pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma salariului neplătită în termen. A indicat că, la cererea prealabilă din 05 iulie 2022 nu a primit răspuns.

12. La data de 06 iulie 2022, s-a adresat cu o cerere prealabilă către Agenția Proprietății Publice, prin care a solicitat achitarea în folosul acestuia suma de 145 368,71 lei sub formă de salariu restant, să îi fie compensate pierderile cauzate de neachitarea la timp a salariului prin indexarea salariului în sumă de 145 368,71 lei, prin majorarea acestuia în conformitate cu coeficientul inflației stabilit de Banca Națională a Moldovei, achitarea în folosul reclamantului suplimentar pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma salariului neplătită în termen. Astfel, la cererea prealabilă din 06 iulie 2022, nu a primit răspuns de la Agenția Proprietății Publice.

13. Reclamantul a concluzionat că, deși au trecut aproape 2 ani de zile de la încetarea raporturilor de muncă dintre Iurie Povar și Agenția Proprietății Publice, ultima nu i-a achitat reclamantului restanțele salariale, nu i-au fost compensate pierderile cauzate de neachitarea la timp a salariului, inclusiv nu i s-a achitat suplimentar pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma salariului neplătită în termen, fapt pentru care reclamantul a fost nevoit să se adreseze cu respectiva cerere de chemare în judecată.

14. Reclamantul Iurie Povar a solicitat obligarea Agenției Proprietății Publice să achite în beneficiul său suma de 145 368,71 lei sub formă de salariu, compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului prin indexarea salariului în sumă de 145 368,71 lei, prin majorarea acestuia în conformitate cu coeficientul inflației stabilit de Banca Națională a Moldovei în sumă de 21 862 lei cât și achitarea de către partea pârâtă în beneficiul reclamantului suplimentar pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma salariului neplătit în termen în cuantum de 311 601 lei.

15. La 29 noiembrie 2022, reclamantul Iurie Povar a depus cerere de concretizare, prin care a solicitat admiterea acțiunii prin obligarea Agenției Proprietății Publice să achite în beneficiul său suma de 145 368,71 lei sub formă de salariu, compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului prin indexarea salariului în sumă de 145 368,71 lei, prin majorarea acestuia în conformitate cu coeficientul inflației stabilit de Banca Națională a Moldovei în sumă de 25 911, 88 lei cât și achitarea de către partea pârâtă în beneficiul reclamantului suplimentar pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma salariului neplătit în termen în cuantum de 369 817, 97 lei. (f.d 80, vol. I)

16. Ulterior, la 01 februarie 2023, reclamantul a depus o nouă cerere de concretizare, solicitând obligarea Agenției Proprietății Publice să achite în beneficiul său suma de 145 368,71 lei sub formă de salariu, compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului prin indexarea salariului în sumă de 145 368,71 lei, prin majorarea acestuia în conformitate cu coeficientul

inflației stabilit de Banca Națională a Moldovei în sumă de 60 145, 60 lei cât și achitarea de către partea pârâtă în beneficiul reclamantului suplimentar pentru fiecare zi de întârziere 0,3 la sută din suma salariului neplătit în termen în cuantum de 398 164, 90 lei. (f. d. 87, vol. I)

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

17. Prin hotărârea din 13 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Povar.

S-a obligat Agenția Proprietății Publice de a achita din contul ÎS Institutului Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” în beneficiul lui Iurie Povar suma de 145 368,71 lei cu titlu de salariu restant, suma de 60 145,60 lei cu titlu de plată indexată a salariului restant, iar în total suma de 205 514,31 lei.

În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

18. La 02 martie 2023, Agenția Proprietății Publice a declarat apel nemotivat (f.d. 95-97, vol. I), iar la 27 iulie 2023, a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 13 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe în partea ce ține de obligarea Agenției Proprietății Publice de a achita din contul Institutului Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” în beneficiul lui Iurie Povar suma de 145 368,71 lei cu titlu de salariu restant, suma de 60 145,60 lei cu titlu de plată indexată a salariului restant, iar în total suma de 205 514,31 lei, cu emiterea unei noi decizii prin care ÎS Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” va achita în beneficiul lui Iurie Povar suma de 145 368,71 lei cu titlu de salariu restant, suma de 60 145,60 lei cu titlu de plată indexată a salariului restant, iar în total suma de 205 514,31 lei. (f.d. 129-131, vol. I)

19. La 06 martie 2023, Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” a declarat apel nemotivat (f.d. 104-105, vol. I), iar la 02 august 2023, a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 13 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu adoptarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii depusă de Iurie Povar sau remiterea cauzei la rejudecare. (f.d. 144-148, vol. I)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

20. Prin decizia din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-au admis apelurile declarate Agenția Proprietății Publice și ÎS Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului „Urbanproiect”.

S-a casat hotărârea din 13 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Povar împotriva Agenției Proprietății Publice, intervenient accesoriu ÎS Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului „Urbanproiect” cu privire la încasarea plăților salariale, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care:

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Povar împotriva Agenției Proprietății Publice, intervenient accesoriu ÎS Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului „Urbanproiect” cu privire la încasarea plăților salariale ca fiind înaintată unui pârât necorespunzător.

21. Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma motivelor invocate în apeluri și a materialelor cauzei, a constatat că soluția oferită de prima instanță este eronată, concluziile instanței fiind în contradicție cu probatoriul administrat, căruia nu i-a fost oferită aprecierea juridică cuvenită.

22. Instanța de apel a menționat că, în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3) din Legea cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr. 247/2017 fondatorul întreprinderii de stat desemnează și eliberează din funcție administratorul întreprinderii de stat. Alin (5) al aceleiași norme prevede că, contractul individual de muncă al administratorului stabilește drepturile și obligațiile părților, inclusiv restricțiile privind drepturile de folosință și dispunere a patrimoniului întreprinderii de stat/municipale, prevede modul și condițiile de remunerare a administratorului, stabilește obiectivele de performanță ale acestuia, răspunderea materială a părților, precum și condițiile de încetare și reziliere a contractului. Modelul contractului individual de muncă al administratorului întreprinderii de stat/municipale se aprobă de Guvern.

23. La caz, prin acțiunea înaintată Iurie Povar a pretins încasarea plăților salariale de la Agenția Proprietății Publice.

24. În speță s-a constatat că Agenția Proprietății Publice a preluat atribuțiile de Fondator al ÎS „Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”, prin efectul Hotărârii Guvernului nr. 902/2017.

25. La 11 decembrie 2014, între Iurie Povar și Fondatorul întreprinderii a fost încheiat contractul nr. 2, prin care Iurie Povar a fost angajat în funcția de administrator. Ulterior, prin încheierea acordului adițional la contract, a fost prelungit termenul contractului până la 11 iunie 2020. La 12 iunie 2020, între Iurie Povar (în calitate de administrator interimar) și Agenția Proprietății Publice

(în calitatea de fondator), a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 12, iar la 01 august 2020 au încetat raporturile de muncă în temeiul ordinului nr. 28-P emis de Agenția Proprietății Publice și în baza art. 263 lit. b), art. 266 din Codul muncii, art. 200 alin. (1) din Codul Civil, pct. 8.2 lit. e) și pct. 9.1 din contract.

26. Atât din prevederile pct. 5.1 al contractului din 12 iunie 2020, cât și din prevederile ordinului nr. 28-P din 01 august 2020 în pct. 2 s-a stabilit că lui Iurie Povar i se vor calcula și achita, din contul mijloacelor Întreprinderii - ÎS Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului „Urbanproiect”, toate plățile prevăzute de contract, conform legislației muncii.

27. Prin urmare, s-a constatat că Agenția Proprietății Publice nu este persoana responsabilă de achitare a plăților salariale pretinse la caz de către Iurie Povar, or calitatea de fondator nu presupune preluarea drepturilor și obligațiilor întreprinderii fondate, acestea fiind două entități diferite, cu bugete diferite, cu drepturi și obligații distincte.

28. Instanța de apel a menționat că potrivit art. 184 alin. (2) din Codul civil, membrul (fondatorul) persoanei juridice nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligațiile membrului (fondatorului). Respectiv, Agenția Proprietății Publice nu poartă răspundere pentru obligațiunile întreprinderii, or în contractul de muncă încheiat între părți a fost expres stabilit modul și condițiile de remunerare a administratorului, răspunderea materială a părților, precum și condițiile de încetare și reziliere a contractului.

29. Astfel, instanța de apel a considerat că soluția instanței de fond, prin care s-a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii și s-a dispus obligarea Agenției Proprietății Publice de a achita din contul ÎS Institutului Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” în beneficiul lui Iurie Povar a sumelor salariale este eronată, or, acțiunea înaintată de către Iurie Povar este formulată față de un subiect procesual necorespunzător și, în consecință, urma a fi respinsă de prima instanță.

30. De asemenea, s-a reținut că prin cererea de chemare în judecată, cu toate concretizările ulterioare, reclamantul a solicitat obligarea pârâtei Agenției Proprietății Publice să achite lui Iurie Povar sumele cu titlu de salariu, pierderi cauzate de neachitarea la timp a salariului, etc., iar instanța de fond a dispus a obliga Agenția Proprietății Publice să achite sumele din contul ÎS Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect” în beneficiul lui Iurie Povar. Prin această soluție, în parte, s-a depășit obiectul acțiunii, or, în final suma urmează a fi achitată din contul unei persoane juridice care are în prezentul proces calitatea de intervenient accesoriu și față de care partea reclamantă nu a înaintat pretenții. Respectiv, acțiunea a fost înaintată împotriva unui pârât necorespunzător.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

31. La 01 martie 2024, avocatul Adrian Lungu, în interesele lui Iurie Povar, a declarat recurs împotriva deciziei din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

32. În motivarea recursului, reprezentantul recurentului a indicat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar a invocat că instanța de apel a încălcat și aplicat eronat normele de drept material precum și a săvârșit încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei, aprecierea probelor a fost arbitrară, iar erorile comise de instanța de apel au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

33. A mai indicat că concluziile instanței de apel, precum că Agenția Proprietății Publice nu este persoana responsabilă de achitare a plăților salariale pretinse la caz de către Iurie Povar, în contextul în care, între Agenția Proprietății Publice și Iurie Povar este încheiat un contract de muncă, sunt contrare art. 23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 1 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 95/1949 privind protecția salariului, art. 4, 8, 9, 45, 46 și 53 din Constituția Republicii Moldova, și prin urmare încalcă drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

34. Reprezentantul recurentului a indicat că instanța de apel a ignorat faptul că Agenția Proprietății Publice acționează din postură de „Angajator” în raport cu Iurie Povar prin prisma contractului individual de muncă încheiat cu ultimul și nu în calitate de „Fondator” în raport cu intervenientul accesoriu ÎS Institutul național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”.

35. Astfel, consideră că instanța de recurs urmează să ia în considerare că prevederile art. 184 alin. (2) din Codul civil, potrivit căruia membrul (fondatorul) persoanei juridice nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligațiile membrului (fondatorului) nu au relevanță și aplicabilitate în speță, ori pretențiile lui Iurie Povar au la bază obligațiile asumate de Agenția Proprietății Publice în calitate de „angajator” în urma semnării contractului individual de muncă cu Iurie Povar.

36. Deci, concluziile instanței de apel, potrivit cărora Agenția Proprietății Publice nu poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderii, deși, anume Agenția Proprietății Publice a semnat prin postură de „Angajator” contractul individual de muncă cu Iurie Povar în calitate de „Salariat” nu rezistă criticii și urmează a fi apreciate ca fiind eronate.

37. La 19 iunie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice și terestre, a expediat în adresa participanților la proces, copia

recursului declarat de avocatul Adrian Lungu, în interesele lui Iurie Povar, împotriva deciziei din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței. (f.d. 226-229, vol. I)

38. La 26 iunie 2024, IP „Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe” (succesorul în drepturi și obligații al ÎS Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”) a depus referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

39. Art. 434 alin. (1) – (2) din Codul de procedură civilă, prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

40. Art. 433 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

f) recursul este vădit neîntemeiat.

41. Art. 432 alin. (1) lit. a), b), e) și (2) din Codul de procedură civilă, reglementează că, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

42. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

„În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

43. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 01 noiembrie 2023.

44. Totodată, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc (f.d. 210, vol. I), la 09 ianuarie 2024, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților, prin intermediul poștei electronice și terestre, copia deciziei integrale din 01 noiembrie 2023.

45. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de avocatul Adrian Lungu, în interesele lui Iurie Povar, la 01 martie 2024, se consideră depuse în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă (a se vedea pct. 39).

46. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

47. Din analiza recursului declarate de avocatul Adrian Lungu, în interesele lui Iurie Povar rezultă că s-a invocat ca temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (1) lit. a), b) e) din Codul de procedură civilă, citat supra.

48. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute la art. 432 alin. (1) lit. a), b), e) din Codul de procedură civilă, nu a stabilit că decizia contestată a Curții de Apel Chișinău este bazată pe o interpretare eronată a legii, că aceasta ar fi contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție pe cauze similare, iar prin admiterea recursului declarat de avocatul Adrian Lungu, în interesele lui Iurie Povar, s-ar consolida sau s-ar modifica jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

49. Așadar, verificând legalitatea și temeinicia deciziei contestate prin prisma argumentelor recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a stabilit că soluția instanței de apel este contrară legii sau cu aprecierea nerezonabilă a probelor.

50. Dimpotrivă, decizia contestată a fost emisă cu respectarea prevederilor legale, bazată pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

51. Or, recurentul invocând dispozițiile art. 432 alin. (1) lit. a) și b) din Codul de procedură civilă, în cererea de recurs depusă împotriva deciziei din 01

noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, acesta nu a explicat concret aceste pretenții.

52. Astfel că art. 432 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă se referă la faptul că un recurs este admisibil dacă interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție. Din recurs nu rezultă în mod clar de ce hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel sunt contrare jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție. De asemenea nu se menționează nicio decizie sau un alt act a Curții Supreme care ar da o altă interpretare prevederilor Codului muncii și Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr. 246/2017, nefiind constatate nici de instanța de recurs, prin urmare în latura dată recursul este unul vădit neîntemeiat. Completul notează că nici acesta, analizând practica judiciară a Curții Supreme de Justiție nu a stabilit că actele judecătorești contestate ar fi contrare jurisprudenței acesteia.

53. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că art. 432 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, se referă la schimbarea sau consolidarea jurisprudenței Curții Supreme de Justiție prin admiterea recursului. Aplicarea acestui temei de recurs ține de discreția Curții Supreme de a-și extinde, uniformiza sau schimba jurisprudența. Pentru ca acest argument să fie invocat în mod temeinic, recursul trebuie să confirme lipsa jurisprudenței Curții Supreme cu privire la problemele de drept invocate în recurs, existența unei jurisprudențe contradictorii a Curții Supreme cu privire la acestea, fie modificarea circumstanțelor sociale sau juridice care să justifice schimbarea practicii uniforme a Curții Supreme de Justiție. Niciuna dintre aceste situații nu este invocată în recurs. Prin urmare, și în acest aspect acesta este vădit neîntemeiat.

54. Mai mult, aceste două temeiuri nu pot fi invocate simultan, deoarece se exclud reciproc.

55. Aici, instanța de recurs notează că, jurisprudența Curții Supreme de Justiție pe categoria dată de litigii este una vastă și uniformă, respectiv nu se constată că decizia contestată ar fi contrară acesteia.

56. Cu referire la invocarea art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, recurentul susține că decizia instanței de apel este arbitrară și bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

57. Curtea Supremă de Justiție menționează că în sensul prevederilor lit. e) art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, noțiunea de hotărâre arbitrară ori de apreciere vădit nerezonabilă a probelor urmează a fi stabilită în coraportul dintre mai multe principii.

58. Pentru a elucida înțelesul textului „hotărâre arbitrară” din art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție ține cont, inclusiv, de sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor

Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Balliktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

59. Totodată, potrivit art. 71 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare, care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

60. Nota informativă la Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 menționează următoarele: „...Utilizarea noțiunii de „hotărâre arbitrară” derivă din practica CtEDO, fiind utilizată pentru a defini situația în care judecătorii nu aduc nici o motivare pentru deciziile/hotărârile luate, sau când acestea sunt bazate pe greșeli evidente de fapt sau de drept comise de judecători. În esență, la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 din Codul penal)...”. Iar, în nota de subsol la textul menționat în paragraful precedent, nota informativă aduce mai multe exemple din jurisprudența CtEDO în care hotărârile au fost considerate arbitrare sau bazate pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Nota de subsol menționează următoarele în ceea ce privește cauzele civile: „Exemple de procedură civilă: Respingerea fără o motivare clară a unui recurs într-o cauză civilă și menținerea unei decizii care era în mod clar contrară circumstanțelor cauzei, chiar dacă recurentul indica expres asupra acestei contradicții (a se vedea cauza *Dulaurans v. France*, 2000, § 38); Refuzul judecătorilor, fără vreun motiv, de a anula ordinul de eliberare din funcție, care era bazat pe un raport de evaluare a performanțelor anulat anterior de aceiași judecători (cauza *Tel v. Turkey*, 2017); Anularea de către instanța de recurs a deciziei instanței de fond (prin care au fost acordate compensații prevăzute de legislația muncii) fără a explica în vreun fel acest lucru și fără a face referire la lege, care prevedea aceste compensații (cauza *Anđelković v. Serbia*, 2013; *Lazarević v. Bosnia and Herzegovina*, 2020).

61. Din nota informativă menționată rezultă că sintagma „hotărârea arbitrară” urmează a fi definită prin prisma jurisprudenței CtEDO. În jurisprudența sa, CtEDO deseori folosește împreună sintagmele „hotărârea arbitrară” și hotărâre „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor”, fără a face o distincție clară între ele. Nota informativă menționează totuși că „la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în

contextul art. 307 Cod penal)”. Rezultă că în cazul hotărârii arbitrare, carența principală vizează încălcarea unei norme legale imperative, adică a unei prevederi normative care nu oferă nicio discreție judecătorului. Lipsa discreției poate rezulta din claritatea textului prevederii normative, fie din practica uniformă și clară de aplicare a normei. Această carență nu se poate datora unei simple greșeli, ci trebuie comisă cu bună știință sau ca urmare a unei erori inexplicabile. Suntem în prezența unor asemenea situații atunci când instanța de judecată adoptă o hotărâre ce contravine unei norme imperative invocate participanții la proces sau de instanța judecătorească ierarhic superioară, fără a explica convingător de ce nu aplică acea normă.

62. Sub acest aspect urmează a fi reținute și constatările Curții Constituționale din Hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 (pct. 149-150), potrivit căreia pentru a elucida înțelesul textelor contestate (inter alia „hotărâre arbitrară”), destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

63. Din textul recursurilor nu constată în mod univoc vre-un argument care ar justifica constatarea că hotărârile contestate ar fi emise contrar normelor imperative aplicabile speței, precum și nici instanța de recurs nu a stabilit din textele hotărârilor contestate, raportate la circumstanțele cauzei.

64. Subsidiar, sintagma „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor” se referă la aprecierea probatoriului. Pentru admiterea unui recurs în baza acestei sintagme este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: a) hotărârea să se bazeze pe o apreciere eronată a probelor; b) aprecierea să fie vădit nerezonabilă; c) hotărârea contestată se bazează în mod determinant pe această apreciere.

65. Prin urmare, nu orice eroare în aprecierea probelor poate duce la admiterea recursului în temeiul art. 432 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, adică să fie evidentă pentru un profesionist și să nu poată fi explicată rațional. De asemenea, această eroare trebuie să fie determinantă pentru soluția din hotărârea contestată. Îi revine recurentului obligația să convingă instanța de recurs că aceste elemente sunt întrunite.

66. În speță, motivele menționate în cererea de recurs sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căreia instanța de apel, s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

67. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației (redată în acțiune), nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

68. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

69. În contextul prevederilor art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiurilor conținute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică sub aspectul dat temeiurile recursului.

70. La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

71. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

72. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. f), urmează a fi apreciate ca fiind vădit neîntemeiate și considerat inadmisibile.

73. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. f), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul depus de către avocatul Adrian Lungu, în interesele lui Iurie Povar, împotriva deciziei din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Munteanu